

Sygnatura akt II Ca 1713/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Liliana Kaltenbek
Sędziowie:	SO Grzegorz Buła (sprawozdawca) SR del. Agata Maniecka - Kurotaki

Protokolant: protokolant sądowy J. H.

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2015r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa S. S.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Wieliczce

z dnia 27 kwietnia 2015r., sygnatura akt I C 23/15

oddala apelację.

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 27 listopada 2015 r.

Powód komornik S. S. domagał się zasądzenia na jego rzecz od (...) S.A. w W. Oddział (...) w K. kwoty 15.645,06 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu oraz zasądzenia zwrotu kosztów postępowania. Uzasadniając swoje roszczenie powód wskazał, że strony łączyła umowa obowiązkowego ubezpieczenia OC komornika sądowego. Podniósł, że w wyniku błędu pracownika kancelarii podjęto niewłaściwe czynności związane z zajęciem wierzytelności wskutek czego wierzyciel doznał szkody. Szkada w kwocie dochodzonej przez powoda została wyrównana we własnym zakresie przez komornika.

(...) S.A. w W. Oddział (...) w K. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda kosztów zastępstwa procesowego. Strona pozwana kwestionowała istnienie przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej z art. 23 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji.

Wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2015 r. Sąd Rejonowy w Wieliczce zasądził od (...) S.A. Oddziału (...) w K. na rzecz S. S. kwotę 15646,04 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 11 sierpnia 2014 r. oraz kwotę 782,30 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższy wyrok został wydany w oparciu o następujący stan faktyczny:

Komornik S. S. zawarł z (...) S.A. umowę obowiązkowego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej. W dniu 10 lipca 2012 r. do kancelarii komorniczej powoda wpłynął wniosek o wszczęcie i przeprowadzenie egzekucji wynagrodzenia za pracę, złożony przez wierzyciela R. M. przeciwko pozwanemu (...) spółka z o.o. w S.. W konsekwencji Komornik wszczął postępowanie egzekucyjne w dniu 11 lipca 2012 r. W wyniku błędu pracownika kancelarii dokonano jednak zajęcia wierzytelności względem firmy (...) spółka z o.o. zamiast jak to wskazał wierzyciel – (...) spółka z o.o. Na skutek złożenia przez (...) spółka z o.o. oświadczenia, iż nie jest dłużnikiem zajętej wierzytelności, w dniu 3 września 2012 r. ponownie dokonano zajęcia wierzytelności kierując je do dłużnika wskazanego we wniosku egzekucyjnym - (...) spółka z o.o. Podmiot ten złożył oświadczenie, z którego wynikało, że w dniu 27 sierpnia 2012 r. przekazał dłużnikowi kwotę 181.470,83 zł i nie posiada innych wymagalnych zobowiązań wobec (...) spółka z o.o. Dalsze czynności egzekucyjne okazały się bezskuteczne. Wobec zaistniałej sytuacji wierzyciel R. M. zażądał od Komornika zapłaty kwoty 15.466,04 zł tytułem odszkodowania. Komornik uwzględnił żądanie wierzyciela i przekazał w dniu 25 stycznia 2013 r. na jego rachunek przedmiotową sumę. Ubezpieczyciel odmówił wypłaty odszkodowania.

W ocenie Sądu Rejonowego powyższy stan faktyczny był niesporny, a nadto znajdował potwierdzenie w przedłożonych dokumentach.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji ustalony stan faktyczny uzasadniał uwzględnienie powództwa w całości, gdyż znajdowało ono podstawę prawną w zawartej pomiędzy stronami umowie ubezpieczenia oraz w art. 23 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. Sąd Rejonowy wskazał, że stosownie do § 2 pkt 1, 2 i 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2003 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej komorników sądowych (Dz.U. nr 232 poz. 2326) ubezpieczenie OC obejmuje zasadniczo wszystkie szkody wyrządzone w następstwie działania lub zaniechania ubezpieczonego lub jego pracownika, w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej, w związku z ich działalnością egzekucyjną, bez możliwości umownego ograniczenia przez zakład ubezpieczeń wypłaty odszkodowań. Uzasadniając przesłankę bezprawności działania komornika Sąd pierwszej instancji wskazał, że termin „zachowanie niezgodne z prawem” należy rozumieć jako zaprzeczenie zachowania uwzględniającego nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej. W ocenie Sądu Rejonowego, w tym przypadku działanie Komornika było sprzeczne z art. 2 ust 3 pkt 1 (przyp. wskazanie w ustnym uzasadnieniu Sądu Rejonowego art. 2 ust. 1 pkt 3 podpunkt 1 należy uznać za oczywistą omyłkę) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o komornikach sądowych i egzekucji, zgodnie z którym komornikom powierzono m.in. wykonywanie orzeczeń sądowych w sprawach o roszczenia pieniężne i niepieniężne. Jak stwierdził Sąd Rejonowy, z mocy powołanego przepisu w zakresie obowiązków komorników leży zatem podejmowanie efektywnych czynności egzekucyjnych. Błąd pracownika Komornika naruszał zatem podstawową normę postępowania egzekucyjnego. O kosztach Sąd Rejonowy orzekł na podst. art. 98 § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego orzeczenia wniosła strona pozwana, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego przez przyjęcie, że przepis art. 2 ust. 3 pkt 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji stanowi samodzielną podstawę oceny bezprawności działania komornika, a w konsekwencji przyjęcie, że omyłkowe skierowanie przez komornika pisma do osoby nie będącej dłużnikiem zajętej wierzytelności jest działaniem bezprawnym w rozumieniu przepisu art. 23 ust. 1 tejsze ustawy,
2. błędne ustalenie stanu faktycznego, przez przyjęcie, że w braku jakichkolwiek dowodów, a nawet jakiegokolwiek uprawdopodobnienia, że dalsza egzekucja będzie bezskuteczna – doszło do wyrządzenia szkody (w kwocie równej wierzytelności powiększonej o opłaty) przez sam fakt, iż na skutek omyłki komornika jego pierwsza i jedyna czynność

nie doprowadziła od razu do wyegzekwowania należności, oraz przyjęcie, że wskutek tego „wierzyciel utracił możliwość zaspokojenia”.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty strona pozwana wniosła o zmianę wyroku i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów procesu za pierwszą i drugą instancję.

Powód wniósł o oddalenie apelacji.

Rozpoznając niniejszą sprawę Sąd Odwoławczy oparł się na stanie faktycznym przyjętym przez Sąd Rejonowy za podstawę faktyczną wyroku, uznając iż trafnie Sąd ten uznał go za niesporny pomiędzy stronami, a także za mający oparcie w dowodach zgromadzonych w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie, choć nie wszystkie zarzuty należało uznać za chybione.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych należało stwierdzić, iż jest on całkowicie niezasadny. Strona pozwana wskazuje, że powód nie udowodnił, ani nawet nie uprawdopodobnił, że dalsza egzekucja byłaby bezskuteczna. W konsekwencji, w ocenie strony pozwanej brak jest podstaw do przyjęcia, iż wierzyciel utracił możliwość zaspokojenia, a zatem po stronie wierzyciela nie wystąpiła szkoda. W ocenie Sądu Odwoławczego, Sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalił brak możliwości zaspokojenia wierzyciela, a w konsekwencji zaistnienie szkody, gdyż taki stan faktyczny wynikał bezpośrednio z akt postępowania egzekucyjnego o sygnaturze Km (...), które stanowiły jeden z dowodów w tej sprawie. Zauważyć należy, iż w toku postępowania egzekucyjnego ustalono, że dłużnik (...) spółka z o.o. w S. nie prowadzi działalności gospodarczej („biuro firmy od kilku miesięcy jest nieczynne”), zajęcia wierzytelności i rachunków bankowych okazało się bezskuteczne, nie ustalono, aby spółka posiadała jakieś ruchomości, w szczególności samochód. Postanowieniem z dnia 18 marca 2013 r. postępowanie egzekucyjne zostało umorzone na podst. 824 § 1 pkt 3 k.p.c., tj. wobec tego, iż było oczywiste, że z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych. Jak wynika z akt egzekucyjnych zajęcia rachunków bankowych dłużnika nie doprowadziło do uzyskania żadnej sumy – rachunki były już zajęte na podstawie wcześniej otrzymanych zawiadomień o postępowaniach egzekucyjnych prowadzonych przez kilka różnych podmiotów, a saldo rachunków wynosiło o zł. Strona pozwana wskazuje, że dłużnik otrzymał dnia 27 sierpnia 2012 r. kwotę 181.470zł tytułem wierzytelności od kontrahenta i z tego faktu zdaje się wyciągać wnioski o możliwości zaspokojenia się wierzyciela. Jak wynika jednak z pisma przedłożonego przez Bank (...) S.A. sporządzonego w dniu 3 października 2012 r. oraz pisma (...) Bank (...) S.A. z dnia 29 listopada 2012 r. salda rachunków dłużnika w dalszym ciągu wynosiły o zł. Zauważyć przy tym należy, że strona pozwana, wskazała wyłącznie przedmiotową kwotę jako przedmiot możliwości zaspokojenia wierzyciela, zatem tą wierzytelność, której na skutek błędu pracownika Komornika nie udało się zająć. W toku postępowania egzekucyjnego kwota ta nie znajdowała się jednak na żadnym z rachunków dłużnika i brak było możliwości jej zajęcia, a w konsekwencji uzyskania z niej zaspokojenia przez wierzyciela. Podnieść też trzeba, że w powyższych akta znajduje się pismo Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie z dnia 4 lipca 2012 roku, w którym informowano Komornika o wszczęciu postępowania upadłościowego wobec dłużnika, zaś z ogólnodostępnego Krajowego Rejestru Sądowego (art. 8 ust.1 ustawy z dnia 20.08.1997r. o Krajowym Rejestrze Sądowym – t.j.Dz.U. z 2015r. poz. 1142) wynika, że postępowanie to zostało zakończone oddaleniem wniosku z uwagi na fakt, iż majątek niewypłacalnego dłużnika nie wystarczał na zaspokojenie kosztów postępowania. W tej sytuacji całkowicie nieuprawnione jest twierdzenie strony pozwanej, że w niniejszej sprawie nie zostało wykazane zaistnienie szkody po stronie wierzyciela R. M., a także iż podstawą takiego ustalenia była nieskuteczność pierwszej i jedynej czynności egzekucyjnej podjętej przez Komornika. Wręcz przeciwnie materiał dowodowy wskazuje na podejmowanie szeregu czynności egzekucyjnych wobec (...) spółki z o.o., które jednak pozostały bezskuteczne wobec braku jakiegokolwiek majątku tego dłużnika, a także iż jedynym źródłem zaspokojenia wierzyciela mogła być wierzytelność przysługująca dłużnikowi od spółki (...) spółki z o.o. w W., gdyby została skutecznie zajęta przez powoda.

Dokonując kontroli prawidłowości zastosowania przez Sąd pierwszej instancji prawa materialnego stwierdzić należy, iż jakkolwiek trafny jest zarzut strony pozwanej o błędnym stanowisku tego Sądu, iż bezprawność działania Komornika

wynikała z naruszenia przez niego art. 2 ust.3 pkt 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (dalej u.k.s.e.), to uchybienie to nie mogło doprowadzić do zmiany lub uchylecia zaskarżonego wyroku. Sąd Okręgowy podziela pogląd strony pozwanej, iż wskazany wyżej przepis ma charakter normy kompetencyjnej określającej zadania komorników m.in. poprzez powierzenie im wykonywania orzeczeń sądowych w sprawach o roszczenia pieniężne i niepieniężne oraz o zabezpieczenie roszczeń. Nie ulega wątpliwości, że powód podejmując czynności w ramach postępowania w sprawie o sygnaturze Km(...)działał w zakresie tych kompetencji, gdyż postępowanie to miało na celu wykonanie wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 3 lipca 2012 roku sygn. IV P (...), którym zasądzono od dłużnika na rzecz wierzyciela określoną kwotę pieniężną. Podzielić więc należy stanowisko strony pozwanej, że podjęte przez Komornika czynności nie były sprzeczne z powyższym uregulowaniem. Należy jednak zwrócić uwagę, że prowadząc postępowanie egzekucyjne Komornik winien to czynić zgodnie z treścią kodeksu postępowania cywilnego oraz u.k.s.e. Wierzyciel składając u Komornika wniosek o wszczęcie egzekucji określonego świadczenia winien zgodnie z art. 797 k.p.c. i art. 799 k.p.c. określić świadczenie, które ma być spełnione oraz sposób egzekucji, dołączając także tytuł wykonawczy przeciwko dłużnikowi. Wierzyciel może we wniosku podać jeden lub więcej sposobów egzekucji. Nie budzi wątpliwości, że określony przez wierzyciela sposób egzekucji wiąże organ egzekucyjny, który winien niezwłocznie przystąpić do właściwych dla niego czynności egzekucyjnych. Odnosząc te uwagi na stanu faktycznego istniejącego w tej sprawie stwierdzić należy, że wierzyciel składając w kancelarii powoda wniosek egzekucyjny w sprawie Km (...)spełnił powyższe warunki formalne oraz jako jeden ze sposobów egzekucji wskazał egzekucję z wierzytelności przysługującej dłużnikowi od podmiotu o nazwie (...) spółki z o.o. w W.. W związku z powyższym obowiązkiem powoda było przystąpić do właściwych czynności egzekucyjnych. Ten sposób egzekucji uregulowany został w art. 895 k.p.c. i następnym. Z art. 896 §1 k.p.c. – w brzmieniu obowiązującym w dacie prowadzenia postępowania w sprawie Km (...)– wynikało, że do egzekucji z wierzytelności komornik przystępuje przez jej zajęcie, a w celu zajęcia m.in. wezwie dłużnika wierzytelności, aby należnego od niego świadczenia nie uiszczał dłużnikowi, lecz złożył je komornikowi lub do depozytu sądowego. Nadto wskazać należy, że zgodnie z art. 45a u.k.s.e. komornik podejmuje niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku wierzyciela, czynności niezbędne do skutecznego przeprowadzenia egzekucji lub zabezpieczenia roszczenia. Odnosząc przywołane regulacje prawne do przebiegu postępowania w sprawie Km (...)stwierdzić trzeba, że czynności podjęte przez powoda były oczywiście sprzeczne z art. 896 §1 k.p.c. w zw. z art. 45a u.k.s.e. W terminie określonym w art. 45a u.k.s.e. Komornik nie podjął bowiem czynności określonej art. 896 §1 k.p.c., lecz dokonał zajęcia wierzytelności u podmiotu, który nie był dłużnikiem dłużnika w sprawie Km(...), co oczywiście nie było czynnością niezbędną do skutecznego przeprowadzenia egzekucji. Z kolei podjęcie czynności w celu dokonania zajęcia wierzytelności u właściwego podmiotu w dniu 3 września 2012 roku, a więc po upływie prawie 2 miesięcy od złożenia wniosku przez wierzyciela, nie odniosło już jakiegokolwiek skutku.

Podstawą odpowiedzialności odszkodowawczej komornika jest art. 23 u.k.s.e. Jak przyjmuje się w orzecznictwie sądowym odpowiedzialność komornika przewidziana w tym przepisie jest odpowiedzialnością deliktową za działanie niezgodne z prawem, bez względu na zawinienie komornika (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10.02.2010r. V CSK 279/09, Lex 585901). W ocenie Sądu Okręgowego prawidłowo Sąd pierwszej instancji uznał, że postępowanie powoda w sprawie Km (...)uzasadniało jego odpowiedzialność odszkodowawczą wobec wierzyciela inicjującego tą egzekucję. Niewątpliwie bowiem działanie powoda było sprzeczne ze wskazanymi wcześniej przepisami kodeksu postępowania cywilnego oraz u.k.s.e. Zdaniem Sądu odwoławczego nie budzi wątpliwości, że wierzyciel R. M. poniósł szkodę w rozumieniu art. 363 §2 k.c., gdyż do jego majątku nie wpłynęły środki na które mógł liczyć, gdyby powód w terminie wynikającym z art. 45a u.k.s.e. podjął prawidłowe czynności egzekucyjne. W ocenie Sądu Okręgowego szkodę wierzyciela należy zakwalifikować jako utracone korzyści, a prawdopodobieństwo ich uzyskania w wysokości określonej powództwem zostało wykazane w sposób niepodważalny. Skoro bowiem wierzyciel w sprawie Km (...)dochodził w dacie wszczęcia tej sprawy zaspokojenia przez dłużnika roszczenia w kwocie 15.108,26zł, a wierzytelność przysługująca dłużnikowi, która miała podlegać zajęciu była w kwocie ponad 180.000zł, to oczywiste jest, iż wierzyciel byłby w pełni zaspokojony wraz kosztami prowadzonego postępowania, w szczególności wobec faktu, iż do momentu wszczęcia tej egzekucji wierzytelność przysługująca dłużnikowi wobec (...) spółki z o.o. w W. nie była zajęta w ramach jakiegokolwiek innego postępowania egzekucyjnego. Zdaniem Sądu Okręgowego trafnie też Sąd Rejonowy przyjął, że pomiędzy bezprawnym działaniem powoda, a szkodą poniesioną przez wierzyciela

zachodzi normalny związek przyczynowy (art. 361 §1 k.c.). Normalną bowiem konsekwencją braku podjęcia przez komornika czynności egzekucyjnej w postaci zajęcia wierzytelności przysługującej dłużnikowi było spełnienie tego świadczenia bezpośrednio do rąk dłużnika, co pozbawiło wierzyciela możliwości zaspokojenia. Spełnione zostały więc wszystkie przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej Komornika w stosunku do wierzyciela R. M., a dodać należy iż wysokość szkody nie była w tej sprawie kwestionowana.

Skoro więc powód ponosił odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez swoje niezgodne z prawem działanie przy wykonywaniu czynności egzekucyjnych, a w zakresie tej odpowiedzialności był ubezpieczony u strony pozwanej na podstawie umowy zawartej w dniu 13 czerwca 2012 roku w związku z obowiązkiem wynikającym z art. 24 u.k.s.e., to powództwo zasadnie zostało uwzględnione przez Sąd pierwszej instancji. Dla rozstrzygnięcia tej sprawy nie ma znaczenia, iż uchybienie w zakresie zajęcia prawidłowej wierzytelności w wymaganym terminie popełnił pracownik kancelarii (...), a nie on osobiście, gdyż obowiązek ubezpieczenia w zakresie OC komorników obejmował także – zgodnie z art. 24 ust.1 u.k.s.e. pracowników zatrudnionych przez komornika, a sprawie nie było sporne, że powód zawierając ze stroną pozwaną umowę ubezpieczenia objął nią także odpowiedzialność za szkody, które mogą zostać wyrządzone działaniem lub zaniechaniem jego pracowników.

Biorąc pod uwagę wyżej przedstawione argumenty należy stwierdzić, że jakkolwiek Sąd Okręgowy częściowo dokonał odmiennej oceny prawnej niż Sąd pierwszej instancji, to zaskarżony wyrok jest prawidłowy, a apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.